

PRACA POGLĄDOWA

**Komentarz botaniczny do roślin leczniczych
i surowców roślinnych wymienionych
w Farmakopei polskiej VIII.
Część II**

A botanical commentary to the medicinal plants and herbal
stock mentioned in the 8th Pharmacopoeia of Poland.
Part 2

Barbara Bacler-Żbikowska, Jacek Drobnik

STRESZCZENIE

Praca krytycznie zestawia gatunki roślin leczniczych wymieniane w monografiach wszystkich surowców i substancji leczniczych roślinnego pochodzenia zamieszczonych w *Farmakopei polskiej VIII*.

SŁOWA KLUCZOWE

rośliny lecznicze, surowce roślinne, Farmakopea polska

ABSTRACT

The paper provides critical compilation related with the medicinal plant species mentioned in all monographs of plant-derived stock and substances published in the 8th *Polish Pharmacopoeia*.

KEY WORDS

Medicinal plants, herbal stock, Pharmacopoeia of Poland

Katedra i Zakład
Botaniki Farmaceutycznej i Zielarstwa
Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem
Medycyny Laboratoryjnej
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego
w Katowicach

ADRES

DO KORESPONDENCJI:

Dr n. farm. Barbara Bacler-Żbikowska
Katedra i Zakład
Botaniki Farmaceutycznej i Zielarstwa
Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem
Medycyny Laboratoryjnej
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego
w Katowicach
ul. Ostrogórska 30
41-200 Sosnowiec
tel. 32 364 13 60 do 63
e-mail: drobnik@onet.pl, bbacler@sum.edu.pl

Ann. Acad. Med. Siles. 2011, 65, 1-2, 61-71
Copyright © Śląski Uniwersytet Medyczny
w Katowicach
ISSN 0208-5607

CEL PRACY

Praca zawiera ciąg dalszy spisu gatunków leczniczych wymienionych w monografiach *Farmakopei polskiej VIII* sporządzony według założeń metodycznych podanych w części poprzedniej.

A. MONOGRAFIE SUROWCÓW
Z PODANYMI GATUNKAMI
MACIERZYSTYMI

Część 2: *ILLICIUM* – *ZINGIBER*

Illicium verum Hook fil. – badian właściwy, rodzina *Illiciaceae* A. C. Sm. – badianowate.

- Monogr. nr 01/2008:2108 (tom 1), nazwa surowca: *Anisis stelalti aetheroleum* – olejek eteryczny anyżu gwiaździstego, ang. *star anise oil*; fr. *huile essentielle de badiane*.
- Monogr. nr 01/2008:1153 (tom 1), nazwa surowca: *Anisi stellati fructus* – owoc anyżu gwiaździstego, ang. *star anise*; fr. *badianier*.

Juniperus communis L. – jałowiec pospolity, rodzina *Cupressaceae* Gray – cyprysowate.

- Monogr. nr 01/2008:1832 (tom 2), nazwa preparatu: *Juniperini aetheroleum* – olejek eteryczny jałowcowy; ang. *juniper oil*; fr. *huile essentielle de genièvre*.
- Monogr. nr 01/2008:1532 (tom 2), nazwa surowca: *Juniperini pseudo-fructus* – szyszkojagoda jałowca; ang. *juniper*; fr. *genièvre*.

Krameria triandra Ruiz et Pav. – pastwin trójpręcikowy, rodzina *Krameriaceae* Dumort. – pastwinowate.

- Monogr. nr 01/2008:0289 zmieniona (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Ratanhiae radix* – korzeń ratanii; ang. *rathany root*; fr. *racine de Ratanhia*.
- Monogr. nr 01/2008:1888 (tom 3). Nazwa preparatu: *Ratanhiae tinctura* – nalewka z ratanii; ang. *rathany tincture*; fr. *teinture de ratanhia*.

Lavandula angustifolia Mill. [= *L. officinalis* Chaix] – lawenda wąskolistna, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate

- Monogr. nr 01/2008:1534 (tom 2), nazwa surowca: *Lavandulae flos* – kwiat lawendy; ang. *lavender flower*; fr. *fleur de lavande*.
- Monogr. nr 07/2010:1338 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:1338 (z tomu 2), nazwa preparatu: *Lavandulae aetheroleum* – olejek eteryczny lawendowy; ang. *lavender oil*; fr. *huile essentielle de lavande*.

Lavandula latifolia Medik. – lawenda szerokolistna, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate

- Monogr. nr 07/2009:2419 (Suplement 2009). Nazwa surowca: *Spicae aetheroleum* – olejek eteryczny lawendy szerokolistnej; ang. *spike lavender oil*; fr. *huile essentielle d'aspic*.

Lavandula officinalis Chaix – synonim nazwy → *Lavandula angustifolia* Mill.

Leonurus cardiaca L. – serdecznik pospolity, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate.

- Monogr. nr 01/2008:1833 zmieniona (6.0) (tom 2). Nazwa surowca: *Leonuri cardiaca herba* – ziele serdecznika, ang. *motherwort*; fr. *agripaume*.

Levisticum officinale Koch. – lubczyk pospolity, rodzina *Apiaceae* Lindl. – selerowate.

- Monogr. nr 01/2008:1233 zmieniona (6.0) (tom 2). Nazwa surowca: *Levistici radix* – korzeń lubczyku, ang. *lovage root*; fr. *racine de livèche*.

Linum usitatissimum L. – len zwyczajny, rodzina *Linaceae* DC. ex Perleb – lnowate.

- Monogr. nr 01/2010:1908 (Suplement 2010), zastępuje monografię nr 01/2008:1908 (z tomu 2), nazwa surowca: *Lini oleum virginale* – olej lniany pierwszego tłoczenia, ang. *virgin Linseed oil*; fr. *huile verge de Lin*.
- Monogr. nr 01/2008:0095 zmieniona (6.0) (tom 2), nazwa surowca: *Lini semen* – nasienie lnu, ang. *linseed*; fr. *graine de lin*.

Lippia citrodora Kunth – synonim nazwy → *Aloysia cirtodora* Palau

Lythrum salicaria L. – krwawnica pospolita, rodzina *Lythraceae* St.-Hil. – krwawnicowate.

- Monogr. nr 01/2008:1537 zmieniona (6.0) (tom 2), nazwa surowca: *Lythri herba* – ziele krwawnicy, ang. *loodestribe*; fr. *salicaire*.

Malva sylvestris L. – ślaz dziki, rodzina *Malvaceae* Juss. – ślazowate.

- Monogr. nr 01/2008:1541 (tom 2). Nazwa surowca: *Malvae sylvestris flos* – kwiat ślazu dzikiego, ang. *mallow flower*; fr. *fleur de mauve*.
- Monogr. nr 01/2009:2391 (Suplement 2009). Nazwa surowca: *Malvae folium* – liść ślazu; ang. *mallow leaf*; fr. *feuille de mauve*.

Manihot esculenta Crantz – maniok jadalny, rodzina *Euphorbiaceae* Juss. – wilczomleczowate.

- Monogr. nr 01/2008:1507 (tom 2), nazwa surowca: *dextrinum* – dekstyna, ang. *dex-*

- trin*; fr. *dextrine*. Równorzędny surowca dostarczają: → *Solanum tuberosum* L. → i *Zea mays* L.
- Marrubium vulgare*** L. – szanta zwyczajna, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate.
- Monogr. nr 01/2008:1835 (tom 2), nazwa surowca: *Marrubii herba* – ziele szanty, ang. *White horehound*; fr. *parties aériennes fleuries de Marrube blanc*.
- Matricaria chamomilla*** L. [= *Chamomilla recutita* (L.) Rausch.] – rumianek pospolity, rodzina *Asteraceae* Brecht. et J. Presl – astrowate.
- Monogr. nr 01/2008:0404 (tom 2). Nazwa surowca: *Matricariae flos* – „kwiat” rumianku [surowcem jest koszyczek *anthodium*]; ang. *matricaria flower*; fr. *fleur de matricaire*.
 - Monogr. nr 01/2008:1836 (tom 2). Nazwa surowca: *Matricariae aetheroleum* – olejek eteryczny rumiankowy; ang. *matricaria oil*; fr. *huile essentielle de matricaire*.
 - Monogr. nr 01/2008:1544 (tom 2). Nazwa preparatu: *Matricariae extractum fluidum* – wyciąg płynny z rumianku; ang. *matricaria liquid extract*; fr. *extrait fluide de matricaire*.
- Melaleuca alternifolia*** (Maiden i Betch) Cheel, ***M. linariifolia*** Smith, ***M. dissitifolia*** F. Mueller „i inne gatunki [z rodzaju] *Melaleuca* L.]”, rodzina *Myrtaceae* Juss. – mirtowate. Rodzaj ten liczy obecnie wraz z podgatunkami i odmianami 291 uznanych taksonów [1]. Dostarczają równorzędny surowca.
- Monogr. nr 01/2008:1837 (tom 2), nazwa surowca: *Melaleuca aetheroleum* – olejek eteryczny z drzewa herbacianego; ang. *tea tree oil*; fr. *huile esentielle de mélaleuca*.
- Melaleuca dissitifolia*** F. Mueller – opisana wraz z → ***Melaleuca alternifolia*** (Maiden i Betch) Cheel
- Melaleuca linariifolia*** Smith – opisana wraz z → ***Melaleuca alternifolia*** (Maiden i Betch) Cheel
- Melilotus officinalis*** (L.) Lam. – nostryk żółty, rodzina *Fabaceae* Lindl. – bobowate.
- Monogr. nr 01/2008:2120 zmieniona (6.0) (tom 2). Nazwa surowca: *Meliloti herba* – ziele nostryku; ang. *melilot*; fr. *mélilot*.
- Melissa officinalis*** L. – melisa lekarska, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate
- Monogr. nr 04/2009:1447 (Suplement 2009), zastępuje monografię 01/2008:1447 zmienioną (6.0) (z tomu 2). Nazwa surowca: *Melissae folium* – liść melisy, ang. *melissa leaf*; fr. *feuille de mélisse*.
 - Monogr. nr 01/2010:2524 (Suplement 2010). Nazwa surowca: *Melissae folii extractum siccum* – wyciąg suchy z liścia melisy; ang. *Melissa lear dry extract*; fr. *Mélisse (feuille de) extrait sec de fenille de Mélisse*
- Mentha arvensis*** L. var. *glabrata* (Benth) Fern. – synonim nazwy → ***Mentha canadensis*** L.
- Mentha arvensis*** L. var. *piperascens* Malinv. ex Holmes – synonim nazwy → ***Mentha canadensis*** L.
- Mentha canadensis*** L. [= *M. arvensis* L. var. *glabrata* (Benth) Fern.; *M. arvensis* L. var. *piperascens* Malinv. ex Holmes] – mięta kanadyjska, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate.
- Monogr. nr 01/2008:1838 (tom 2). Nazwa surowca: *Menthae arvensis aetheroleum partim mentholum depletum* – olejek eteryczny mięty polnej [popr.: kanadyjskiej] z obniżoną zawartością mentolu; ang. *mint oil, partly dementholised*; fr. *huile essentielle de mentha arvensis partiellement démentholée*.
- Mentha x piperita*** L. – mięta pieprzowa, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate.
- Monogr. nr 01/2008:0405 (tom 2), nazwa preparatu: *Menthae piperitae aethroleum* – olejek eteryczny miętowy; ang. *peppermint oil*; fr. *huile essentielle de menthe poivrée*.
 - Monogr. nr 01/2010:0406 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:0406 (z tomu 2). Nazwa surowca: *Menthae piperitae folium* – liść mięty pieprzowej; ang. *peppermint leaf*; fr. *feuille de menthe poivrée*.
 - Monogr. nr 04/2009:2382 (Suplement 2009). Nazwa preparatu: *Menthae piperitae folii extractum siccum* – wyciąg suchy z liścia mięty pieprzowej; ang. *peppermint leaf dry extract*; fr. *extrait sec de feuille de menthe poivrée*.
- Menyanthes trifoliata*** L. – bobrek trójlistkowy, rodzina *Menyanthaceae* Dumort. – bobrkowate.
- Monogr. nr 01/2008:1605 zmieniona (6.0) (tom 2), nazwa surowca: *Menyanthidis trifoliatae folium* – liść bobrka, ang. *bogbean leaf*, fr. *ményyanthe*.
- Myristica fragrans*** Houtt. – muszkatowiec wonny, rodzina *Myristicaceae* R. Br. – muszkatowcowate.
- Monogr. nr 01/2008:1552 (tom 2), nazwa surowca: *Myristicae fragrantis aetheroleum* – olejek eteryczny z muszkatowca, ang. *nutmeg oil*; fr. *huile essentielle de noix muscade*. Surowcem jest olejek oddestylowany z parą wodną z wysuszonych bielmannasion.

Myroxylon balsamum (L.) Harms var. *balsamum* – woniawiec balsamowy odmiana typowa, rodzina *Fabaceae* Lindl. – bobowate.

- Monogr. nr 01/2008:1596 (tom 1), nazwa surowca: *Balsamum toluatanum* – balsam tolukański, ang. *Tolu balsam*; fr. *baume de Tolu*.

Myroxylon balsamum (L.) Harms var. *pereirae* (Royle) Harms – woniawiec balsamowy odmiana Pereiry, rodzina *Fabaceae* Lindl. – bobowate.

- Monogr. nr 01/2008:0754 (tom 1), nazwa surowca: *Balsamum peruvianum* – balsam peruwiański, ang. *Peru balsam*; fr. *baume du Pérou*.

Oenothera lamarckiana L. – opisany wraz z → *Oenothera biennis* L.

Oenothera biennis L. – wiesiołek dwuletni i *Oe. lamarckiana* L. – wiesiołek czerwonokielichowy, rodzina *Onagraceae* Juss. – wiesiołkowate.

- Monogr. nr 01/2010:2104 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:2104 (z tomu 3). Surowiec: *Oenotherae oleum raffinatum* – olej wiesiołkowy oczyszczony, ang. *evening primrose oil, refined*; fr. *huile raffinée d'onagre*. Rośliny dostarczają równorzędnego surowca.

Olea europaea L. – oliwka europejska, rodzina *Oleaceae* Hoffmanns. et Link – oliwkowate.

- Monogr. nr 01/2009:1878 (Suplement 2010), zastępuje monografię 01/2008:1878 zmienioną (6.0) (z tomu 3). Nazwa surowca: *Oleae folium* – liść oliwki; ang. *olive leaf*; fr. *feuille d'olivier*.
- Monogr. nr 04/209:2313 (Suplement 2010). Nazwa surowca: *Oleae folii extractum siccum* – wyciąg suchy z liścia oliwki; ang. *olive leaf dry yextract*; fr. *extrait sec de feuille d'olivier*.
- Monogr. nr 01/2010:1456 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:1456 zmienioną (6.0) (z tomu 3). Nazwa surowca: *Olivae oleum raffinatum* – olej z oliwek oczyszczony; ang. *refined olive oil*; fr. *huile raffinée d'olive*.
- Monogr. nr 01/2010:0518 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:0518 zmienioną (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Olivae oleum virginale* – olej z oliwek [= oliwa] pierwszego tłoczenia; ang. *virgin olive oil*; fr. *huile vierge d'olive*

Ononis spinosa L. – wilżyna ciernista, rodzina *Fabaceae* Lindl. – bobowate.

- Monogr. nr 01/2008:1879 zmieniona (6.0) (tom 3), nazwa surowca: *Ononidis radix* – korzeń wilżyny, ang. *restharrow root*; fr. *racine de bugrane*.

Origanum onites L. i *Origanum vulgare* L. subsp. *hirtum* (Link) Ietsw., rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate. Dostarczają równorzędnego surowca.

- Monogr. 07/2010:1880 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:1880 (z tomu 3), nazwa surowca: *Origani herba* – ziele lebiodki; ang. *oregano*; fr. *origan*.

Origanum vulgare L. subsp. *hirtum* (Link) Ietsw. – opisana wraz z → *Origanum onites* L. *Ortosiphon aristatus* Miq. – synonim nazwy → *Orthosiphon stamineus* Benth.

Ortosiphon spicatus Bak. – synonim nazwy → *Orthosiphon stamineus* Benth.

Orthosiphon stamineus Benth. [= *O. aristatus* Miq.; *O. spicatus* Bak.] – ortosyfon groniasty, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate

- Monogr. nr 04/2009:1229 (Suplement 2010), zastępuje monografię 01/2008:1229 zmienioną (6.0) (z tomu 3). Nazwa surowca: *Orthosiphonis folium* – liść ortosyfonu; ang. *Java tea*; fr. *ortosiphon*.

Oryza sativa L. – ryż siewny, rodzina *Poaceae* (R. Br.) Barnhart – trawy.

- Monogr. nr 01/2009:0349 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:0349 (z tomu 3). Surowiec: *Oryzae amyllum* – skrobia ryżowa, ang. *rice starch*; fr. *amidon de riz*.
- Monogr. nr 01/2009:1267 (suplement do FP8), zastępuje monografię 01/2008:1267 (z tomu 3). Surowiec: *Oryzae amyllum* – skrobia ryżowa (z monogr. 0349), jako *Amyllum pregelificatum* – skrobia żelowana, ang. *pregelatinised starch*; fr. *amidon pré-gélatinisé*.

Panax ginseng C. A. Meyer – żeń-szeń wszechlek, rodzina *Araliaceae* Juss. – araliowate.

- Monogr. nr 01/2008:1523 zmieniona (6.0) (tom 2). Surowiec: *Ginseng radix* – korzeń żeń-szenia. ang. i fr. *ginseng*.

Panax notoginseng (Burkill) F. H. Chen ex C. Y. Wu et K. M. Feng [= *P. pseudoginseng* Wall. var. *notoginseng* (Burkill) G. Hoo et C. J. Tseng] – żeń-szeń chiński, rodzina *Araliaceae* Juss. – araliowate.

- Monogr. nr 01/2008:2383 (tom 3). Nazwa surowca: *Notoginseng radix* – korzeń żeń-szenia chińskiego; ang. *notoginseng root*; fr. *racine de notoginseng*.

Panax pseudoginseng Wall. var. *notoginseng* (Burkill) G. Hoo et C. J. Tseng – synonim na-

zwy → *Panax notoginseng* (Burkill) F. H. Chen ex C. Y. Wu et K. M. Feng

Papaver rhoeas L. – mak polny, rodzina *Papaveraceae* Juss. – makowate.

- Monogr. nr 07/2009:1881 (Suplement 2010) zastępuje monografię 01/2008:1881 zmienioną (6.0) (z tomu 3), nazwa surowca: *Papaveris rhoeados flos* – kwiat maku polnego, ang. *red poppy petals*; fr. *pétales de coquelicot*.

Papaver somniferum L. – mak lekarski, rodzina *Papaveraceae* Juss. – makowate.

- Monogr. nr 01/2008:1839 zmieniona (6.0) (tom 3). Nazwa preparatu: *Opium extractum siccum normatum* – wyciąg suchy standaryzowany z opium; ang. *opium dry extract, standardised*; fr. *extrait sec titré d'opium*.
- Monogr. nr 01/2008:1840 zmieniona (6.0) (tom 3). Nazwa preparatu: *Opium pulvis normatus* – opium, proszek standaryzowany; ang. *prepared opium*; fr. *poudre titrée d'opium*.
- Monogr. nr 01/2008:1841 zmieniona (6.0) (tom 3). Nazwa preparatu: *Opium tinctura normata* – nalewka standaryzowana z opium; ang. *standardised opium tincture, teinture titrée d'opium*.
- Monogr. nr 01/2008:0777 zmieniona (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *opium crudum* – opium [surowe]; ang. *raw opium*; fr. *opium brut*.

Passiflora incarnata L. – męczennica cielistka, rodzina *Passifloraceae* Juss. ex Roussel – męczennicowate

- Monogr. nr 01/2008:1459 zmieniona (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Passiflorae herba* – ziele męczennicy; ang. *passion flower*; fr. *passiflore*
- Monogr. nr 01/2008:1882 (tom 3). Nazwa preparatu: *Passiflorae herbae extractum siccum* – wyciąg suchy z ziela męczennicy; ang. *passion flower dry extract*; fr. *extrait sec de passiflore*

Pelargonium reniforme Curt. – opisana wraz z → *Pelargonium sidoides* DC.

Pelargonium sidoides DC. i *P. reniforme* Curt., rodzina *Geraniaceae* Juss. – bodziszkiowate.

- Monogr. nr 01/2008:2264 zmieniona (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Pelargonii radix* – korzeń pelargonii; ang. *pelargonium root*; fr. *racine de pélargonium*. Wymienione gatunki dostarczają równorzędnego surowca.

Persicaria bistorta (L.) Samp. [= *Polygonum bistorta* L.] – rdest wężownik, rodzina *Polygonaceae* Juss. – rdestowate.

- Monogr. nr 01/2008:2384 (tom 1). Nazwa surowca: *Bistortae rhizoma* – kłącze wężownika; ang. *bistort rhizome*; fr. *rhizome de bistorte*.

Peumus boldus Mol. – orcza boldo, rodzina *Monimiaceae* Juss. – poleńcowate.

- Monogr. nr 04/2008:1816 (tom 1), nazwa preparatu: *Boldi folii extractum siccum* – wyciąg suchy z liścia boldo, ang. *boldo leaf dry extract*; fr. *extrait sec de feuille de boldo*.
- Monogr. nr 01/2008:1396 (tom 1), nazwa surowca: *Boldi folium* – liść boldo, ang. *Boldo leaf*; fr. *feuille de boldo*.

Pimpinella anisum L. – biedrzynek anyż, rodzina *Apiaceae* Lindl. – selerowate.

- Monogr. nr 01/2008:0804 (tom 1), nazwa surowca: *Anisi aetheroleum* – olejek eteryczny anyżowy, ang. *anise oil*, fr. *huile essentielle d'anis*.
- Monogr. nr 07/2010:0262 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:0262 (z tomu 1), nazwa surowca: *Anisi fructus* – owoc anyżu, ang. *aniseed*; fr. *fruit d'anis*.

Pinus pinaster Ait. – sosna nadmorska, rodzina *Pinaceae* Spreng. ex F. Rudolphi – sosnowate.

- Monogr. nr 01/2008:1627 (tom 3), nazwa surowca: *Terebinthae aetheroleum a Pino pinastro* [popr. ...*de Pino*...] – olejek eteryczny terpentynowy z sosny nadmorskiej, ang. *turpentine oil, Pinus pinaster type*; fr. *huile essentielle de térébenthine type Pinus pinaster*.

Pinus mugo Turra – sosna kosodrzewina, rodzina *Pinaceae* Spreng. ex F. Rudolphi – sosnowate.

- Monogr. nr 01/2008:2377 (tom 3). Nazwa surowca: *Pini pumilionis aetheroleum* – olejek eteryczny kosodrzewinowy; ang. *dwarf pine oil*; fr. *huile essentielle de pin de montagne*.

Pinus sylvestris L. – sosna zwyczajna, rodzina *Pinaceae* Spreng. ex F. Rudolphi – sosnowate.

- Monogr. nr 01/2008:1842 (tom 3). Nazwa surowca: *Pini sylvestris aetheroleum* – olejek eteryczny z sosny zwyczajnej; ang. *pine sylvestris oil*; fr. *huile essentielle de pin sylvestre*.

Pistacia lentiscus L. var. *latifolia* Coss. – pistacja lentyszek odmiana szerokolistna, rodzina *Anacardiaceae* R. Br. – nanerczowate.

- Monogr. nr 01/2008:1876 (tom 2). Nazwa surowca: *Mastix* – mastyks, ang. i fr. *mastic*. Surowcem jest steżala wydzielina z uszkodzonych pni tego drzewa.

Pisum sativum L. – groch siewny, rodzina *Fabaceae* Lindl. – bobowate.

- Monogr. nr 01/2009:2403 (Suplement 2010). Nazwa surowca: *Pisi amyllum* – skrobia grochowa; ang. *pea starch*; fr. *amidon de pois*.

Plantago afra L. i *P. arenaria* Waldst. et Kit. [= *P. psyllium* L.; *P. indica* L.] – babka piaskowa, rodzina *Plantaginaceae* Juss. – babkowate. Dostarczają równorzędnego surowca.

- Monogr. nr 01/2008:0858 **zmieniona** (6.0) (tom 3). Surowiec: *Psyllii semen* – nasienie płesznika; ang. *psyllium seed*; fr. *graine de psyllium*.

Zawiłości nomenklaturowe w obrębie obu gatunków rozwikłano dopiero w 2006 r. następująco: [*P. psyllium* L.] to *P. arenaria* Waldst. et Kit., zaś [*P. psyllium* auct. non L.] to *P. afra* L. [2].

Plantago indica L. – synonim nazwy *Plantago arenaria* Waldst. et Kit. Opisana wraz z → *Plantago afra* L.

Plantago ispaghula Roxb. – synonim nazwy → *Plantago ovata* Forssk.

Plantago lanceolata L. s. l. – babka lancetowata, rodzina *Plantaginaceae* Juss. – babkowate.

- Monogr. nr 01/2008:1884 (tom 3). Surowiec: *Plantaginis lanceolatae folium* – liść babki lancetowatej, ang. *ribwort plantain*; fr. *plantain lancéolé*.

Plantago ovata Forssk. [= *P. ispaghula* Roxb.] – babka jajowata, rodzina *Plantaginaceae* Juss. – babkowate.

- Monogr. nr 01/2008:1333 **zmieniona** (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Plantaginis ovatae semen* – nasienie babki jajowatej; ang. *ispaghula seed*; fr. *graine d'ispaghul*.
- Monogr. nr 01/2008:1334 **zmieniona** (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Plantaginis ovatae seminis tegumentum* – łupina nasiennej babki jajowatej; ang. *ispaghula husk*; fr. *tégument de la graine d'ispaghul*.

Plantago psyllium L. – synonim nazwy *Plantago arenaria* Waldst. et Kit. Opisana wraz z → *Plantago afra* L.

Polygala senega L. – krzyżownica wirginijska, rodzina *Polygalaceae* Hoffmans. et Link – krzyżownicowate.

- Monogr. nr 01/2008:0202 (tom 3), nazwa surowca: *Polygalae radix* – korzeń krzyżownicy, ang. *Senega root*; fr. *racine de Polygala*.

Polygonum aviculare L. s. l. – rdest ptasi, rodzina *Polygonaceae* Juss. – rdestowate.

- Monogr. nr 01/2008:1885 **zmieniona** (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Polygoni*

avicularis herba – ziele rdestu ptasiego, ang. *knotgrass*; fr. *renouée des oiseaux*.

Polygonum bistorta L. – synonim nazwy → *Persicaria bistorta* (L.) Samp.

Potentilla erecta (L.) Rausch. – pięciornik kurze ziele, rodzina *Rosaceae* Juss. – różowate.

- Monogr. nr 01/2008:1478 **zmieniona** (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Tormentillae rhizoma* – kłącze pięciornika; ang. *tormentil*; fr. *tormentille*.
- Monogr. nr 01/2008:1895 (tom 3). Nazwa preparatu: *Tormentillae tinctura* – nalewka z kłącza pięciornika; ang. *tormentil tincture*; fr. *teinture de tormentille*.

Primula elatior (L.) Hill. – opisana wraz z → *Primula veris* L.

Primula veris L. – pierwiosnek lekarski i *P. elatior* (L.) Hill. – pierwiosnek wyniosły, rodzina *Primulaceae* Vent. – pierwiosnkowate.

- Monogr. nr 01/2008:1364 **zmieniona** (6.0) (tom 3), nazwa surowca: *Primulae radix* – korzeń pierwiosnka, ang. *primula root*; fr. *racine de primevère*. Gatunki dostarczają równorzędnego surowca.

Prunus africana (Hook fil.) Kalkm. [= *Pygeum africanum* Hook fil.] – śliwa afrykańska, rodzina *Rosaceae* Juss. – różowate

- Monogr. nr 01/2008:1886 **zmieniona** (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Pruni africanae cortex* – kora śliwy afrykańskiej; ang. *Pygeum africanum bark*; fr. *écorce de prunier d'Afrique*.

Prunus dulcis (Mill.) D. A. Webb var. *dulcis*, *Prunus dulcis* (Mill.) D. A. Webb var. *amara* (DC.) Buchheim lub mieszaniny obu odmian – migdałowiec pospolity, rodzina *Rosaceae* Juss. – różowate. Według większości współczesnych poglądów odmiany te nie mają obecnie wartości taksonomicznej, także surowiec uzyskany z migdałów gorzkich i słodkich uważa się za równorzędny już od XVIII w., por. [3].

- Monogr. nr 01/2010:0261 (Suplement 2010) zastępuje monografię 01/2008:0261 (z tomu 1). Nazwa surowca: *Amygdalae oleum virginale* – olej migdałowy pierwszego tłoczenia; ang. *virgin almond oil*; fr. *huile d'amande vierge*.
- Monogr. nr 01/2010:1064 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:1064 (z tomu 1). Nazwa surowca: *Amygdalae oleum raffinatum* – olej migdałowy; ang. *refined almond oil*; fr. *huile raffinée d'amande*.

Pygeum africanum Hook fil. → *Prunus africana* (Hook fil.) Kalkm.

Quercus pertraea (Matt.) Liebl. – opisany wraz z → *Quercus robur* L.

Quercus pubescens Willd. – opisany wraz z → *Quercus robur* L.

Quercus robur L. – dąb szypułkowy, *Qu. pertraea* (Matt.) Liebl. – dąb bezszypułkowy *Qu. pubescens* Willd. – dąb omszony, rodzina *Fagaceae* Dumort. – bukowate.

- Monogr. nr 01/2008:1887 zmieniona (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Quercus cortex* – kora dębu; ang. *oak bark*; fr. *écorce de chêne*. Wymienione gatunki dostarczają różnorodnego surowca.

Rhamnus frangula L. – synonim nazwy → *Frangula alnus* Mill.

Rhamnus purshiana DC. [= *Frangula purshiana* (DC.) A. Gray ex J. C. Cooper] – szakłak amerykański, rodzina *Rhamnaceae* Juss. – szakłakowate.

- Monogr. nr 01/2008:0105 zmieniona (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Rhamni purshianae cortex* – kora szakłaku amerykańskiego; ang. i fr. *casacara*.
- Monogr. nr 01/2008:1844 (tom 3). Nazwa preparatu: *Rhamni purshianae extractum siccum normatum* – wyciąg suchy standaryzowany z szakłaku amerykańskiego; ang. *casacara dry extract, standardised*; fr. *extrait sec titré de casacara*.

Rheum officinale Baillon – opisany wraz z → *Rheum palmatum* L.

Rheum palmatum L. – rzewień dłoniasty, *Rh. officinale* Baillon – rzewień lekarski oraz [ich] mieszańce [z innymi gatunkami?], rodzina *Polygonaceae* Juss. – rdestowate. Dostarczają różnorodnego surowca.

- Monogr. nr 01/2008:0291 zmieniona (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Rhei radix* – korzeń rzewienia; ang. *rhubarb*; fr. *rhubarbe*.

Ricinus communis L. – rącznik pospolity, rodzina *Euphorbiaceae* Juss. – wilczomleczowate.

- Monogr. nr 01/2008:1497 (tom 3). Nazwa surowca: *Ricini oleum hydrogenatum* – olej rycynowy uwodorniony; ang. *hydrogenated castor oil*; fr. *huile de ricin hydrogénée*.
- Monogr. nr 01/2008:2367 (tom 3). Nazwa surowca: *Ricini oleum raffinatum* – olej rycynowy oczyszczony; ang. *refined castor oil*; fr. *huile de ricin raffinée*
- Monogr. nr 01/2208:0051 (tom 3). Nazwa surowca: *Ricini oleum virginale* – olej rycynowy pierwszego tłoczenia; ang. *virgin castor oil*; fr. *huile de ricin vierge*.

Rosa canina L. – róża dzika, *R. pendulina* L. – róża girlandowa „oraz inne gatunki z rodzaju *Rosa*”, rodzina *Rosaceae* Juss. – różowate.

- Monogr. nr 01/2008:1510 zmieniona (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Rosae pseudo-fructus* – „owoc” róży; ang. *dog rose*, fr. *cynorrhodon*. Surowcem jest ściana hypancjum zebrana w czasie owocowania. Wymienione gatunki dostarczają równorzędnego surowca.

Rosa pendulina L. – opisana wraz z → *Rosa canina* L.

Rosmarinus officinalis L. – rozmaryn lekarski, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate.

- Monogr. nr 01/2008:1846 (tom 3). Surowiec: *Rosmarini aetheroleum* – olejek eteryczny rozmarynowy, ang. *rosemary oil*; fr. *huile essentielle de romarin*.
- Monogr. nr 01/2008:1560 (tom 3). Surowiec: *Rosmarini folium* – liść rozmarynu, ang. *rosemary leaf*; fr. *romarin*.

Ruscus aculeatus L. – ruszczyk kolczasty, rodzina *Ruscaceae* M. Roem. – ruszczykowate.

- Monogr. nr 04/2010:1847 (Suplement 2010) zastępuje monografię 01/2008:1847 (z tomu 3), nazwa surowca: *Rusci rhizoma* – kłącze ruszczyku, ang. *bucher's broom*; fr. *petit houx*.

Sabal serrulata (Michx.) Nutt. ex Schult. et Schult. fil. – synonim nazwy → *Serenoa repens* (Bartram) Small.

Salix daphnoides Vill. – opisana wraz z → *Salix purpurea* L.

Salix fragilis L. – opisana wraz z → *Salix purpurea* L.

Salix purpurea L. – wierzba purpurowa, *S. daphnoides* Vill. – wierzba wawrzynkowa, *S. fragilis* L. – wierzba krucha „i inne gatunki”, rodzina *Salicaceae* Mirb. – wierzbowate. Dostarczają różnorodnego surowca. Gatunki te tworzą liczne mieszańce, zbierane także bez rozróżniania.

- Monogr. nr 07/2010:1583 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:1583 (z tomu 3). Nazwa surowca: *Salicis cortex* – kora wierzby; ang. *willow bark*; fr. *écorce de saule*.
- Monogr. nr 01/2008:2312 (tom 3). Nazwa preparatu: *Salicis corticis extractum siccum* – wyciąg suchy z kory wierzby, ang. *willow bark dry extract*; fr. *extrait sec d'écorce de saule*.

Salvia fruticosa Mill. [= *S. triloba* L. fil.] – szalwia grecka, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate.

- Monogr. nr 01/2008:1561 (tom 3). Nazwa surowca: *Salviae trilobae folium* – liść szafwii greckiej, ang. *three-lobed sage leaf*; fr. *feuille de sauge trilobée*.
- Salvia lavandulifolia*** Vahl – szafwia lawendolistna, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate.
- Monogr. nr 01/2008:1849 (tom 3). Surowiec: *Salviae lavandulifoliae aetheroleum* – olejek eteryczny szafwii lawendolistnej (= szafwii hiszpańskiej), ang. *Spanish sage oil*; fr. *huile essentielle de sauge d'Espagne*.
- Salvia officinalis*** L. – szafwia lekarska, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate.
- Monogr. nr 01/2008:1370 (tom 3). Surowiec: *Salviae officinalis folium* – liść szafwii, ang. *sage leaf*; fr. *feuille de sauge officinale*.
- Monogr. nr 01/2008:1889 (tom 3). Surowiec: *Salviae tinctura* – nalewka z szafwii, ang. *sage tincture*; fr. *teinture de sauge*.
- Salvia sclarea*** L. – szafwia muszkatołowa, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate.
- Monogr. nr 01/2008:1850 (tom 3), nazwa surowca: *Salviae sclareae aetheroleum* – olejek szafwii muszkatołowej, ang. *Clary sage oil*; fr. *huile essentielle de sauge clarée*.
- Salvia triloba*** L. fil. – synonim nazwy → ***Salvia fruticosa*** Mill.
- Sambucus nigra*** L. – bez czarny, rodzina *Sambucaceae* Batsch ex Borkh. – bzuwate.
- Monogr. nr 01/2008:1217 **zmieniona (6.0)** (tom 3), nazwa surowca: *Sambuci flos* – kwiat bzu czarnego, ang. *elder flower*; fr. *fleur de sureau*.
- Sanguisorba officinalis*** L. – krwiściąg lekarski, rodzina *Rosaceae* Juss. – różowate.
- Monogr. nr 01/2008:2385 (tom 3), nazwa surowca: *Sanguisorbae radix* – korzeń krwiściągu, ang. *sanguisorba root*; fr. *racine de sanguisorbe*.
- Schisandra chinensis*** (Turcz.) Baill. – cytryniec chiński, rodzina *Schisandraceae* Blume – cytryńcowate.
- Monogr. nr 01/2009:2428 (Suplement 2009). Nazwa surowca: *Schisandrae chinensis fructus* – owoc cytryńca chińskiego; ang. *Schisandra fruit*; fr. *fruit de Schisandra de Chine*.
- Senna alexandrina*** Mill. [= *Cassia senna* L.; *C. acutifolia* Delile; *C. angustifolia* Vahl] – senes aleksandryjski, rodzina *Fabaceae* Lindl. – bobowate.
- Monogr. nr 01/2009:1261 (Suplement 2009) zastępuje monografię 01/2008:1261 (z tomu 3), nazwa preparatu: *Sennae folii extractum siccum normatum* – wyciąg suchy standaryzowany z liścia senesu, ang. *senna leaf dry extract, standardised*; fr. *extrait sec titré de feuille de séné*.
- Monogr. nr 01/2008:0206 **zmieniona (6.0)** (tom 3), nazwa surowca: *Sennae folium* – liść senesu, ang. *senna leaf*; fr. *feuille de séné*.
- Monogr. nr 01/2008:0207 **zmieniona (6.0)** (tom 3), nazwa surowca: *Sennae fructus acutifoliae* [popr. *Sennae acutifoliae fructus*] – owoc senesu ostrolistnego, ang. *Alexandrian senna pods*; fr. *fruit de séné de Khartoum ou d'Alexandrie*.
- Monogr. nr 01/2008:0208 **zmieniona (6.0)** (tom 3). Surowiec podany pod nazwą gatunkową [*Cassia angustifolia* Vahl], obecnie jest to synonim dla ***Senna alexandrina*** Mill. [4], a zatem pod względem taksonomicznym surowiec tożsamy z opisanym wyżej (monogr. nr 01/2008:0207 **zmieniona (6.0)**). Nazwa surowca: *Sennae fructus angustifoliae* [popr. *Sennae angustifoliae fructus*] – owoc senesu wąskolistnego, ang. *Tinnevelley senna pods*; fr. *fruit de séné de l'Inde ou de Tinnevely*.
- Serenoa repens*** (Bartram) Small. [= *Sabal serulata* (Michx.) Nutt. ex Schult. et Schult. fil.] – boczniak piłkowana (= palma sabalowa), rodzina *Arecaceae* Bercht. et J. Presl – palmy.
- Monogr. nr 01/2008:1848 **zmieniona (6.0)** (tom 3). Nazwa surowca: *Sabalís serrulatae fructus* – owoc palmy sabalowej; ang. *saw palmetto fruit*; fr. *fruit de sabal*.
- Sesamum indicum*** L. – sezamowiec indyjski, rodzina *Pedaliaceae* R. Br.
- Monogr. nr 01/2010:0433 (Suplement 2010) zastępuje monografię 01/2008:0433 **zmienioną (6.3)** (z tomu 3). Nazwa surowca: *Sesami oleum raffinatum* – olej sezamowy oczyszczony, ang. *refined sesame oil*; fr. *huile de sésame raffinée*.
- Silybum marianum*** (L.) Gärtn. – ostropest plamisty, rodzina *Asteraceae* Brecht. et J. Presl – astrowate.
- Monogr. nr 01/2008:2071 (tom 3). Nazwa preparatu: *Silybi mariani extractum siccum raffinatum et normatum* – wyciąg suchy oczyszczony i standaryzowany z owoców ostropestu; ang. *milk thistle dry extract, refined nad standardised*; fr. *extrait sec purifié et titré de chardon Marie*.
- Monogr. nr 01/2008:1860 **zmieniona (6.0)** (tom 3). Nazwa surowca: *Silybi mariani fructus* – owoc ostropestu; ang. *milk thistle fruit*; fr. *chardon Marie*.

Solanum tuberosum L. – ziemniak, rodzina *Solanaceae* Juss. – psiankowate.

- Monogr. nr 01/2009 (Suplement 2009) zastępuje monografię 01/2008:0355 zmienioną (6.0) (z tomu 3). Nazwa surowca: *Solani amyllum* – skrobia ziemniaczana, ang. *potato starch*; fr. *amidon de pomme de terre*.
- Monogr. nr 01/2009:1267 (suplement), zastępuje monografię 01/2008:1267 (z tomu 1). Nazwa surowca: *amyllum pregelificatum* – skrobia żelowana, ang. *pregelatinised starch*; fr. *Amidon prégélatinisé*. Równorzędnego surowca dostarczają: → *Manihot esculenta* Crantz i → *Zea mays* L.
- Monogr. nr 01/2008:1507 (tom 2), nazwa surowca: *dextrinum* – dekstryna, ang. *dextrin*; fr. *dextrine*. Równorzędnego surowca dostarczają: → *Manihot esculenta* Crantz i → *Zea mays* L.

Solidago canadensis L. – opisana wraz z → *Solidago gigantea* Ait

Solidago gigantea Ait – nawłóć olbrzymia i *S. canadensis* L. – nawłóć kanadyjska, rodzina *Asteraceae* Brecht. et J. Presl – astrowate. Dostarczają równorzędnego surowca.

- Monogr. nr 01/2008:1892 zmieniona (6.0) (tom 3), nazwa surowca: *Solidaginis herba* – ziele nawłóci, ang. *goldenrod*; fr. *solidage*.

Solidago virgaurea L. – nawłóć pospolita, rodzina *Asteraceae* Brecht. et J. Presl – astrowate.

- Monogr. nr 01/2008:1893 zmieniona (6.0) (tom 3), nazwa surowca: *Solidaginis virgaureae herba* – ziele nawłóci pospolitej, ang. *European goldenrod*; fr. *solidage d'or*.

Styrax benzoin Dryander, rodzina *Styracaceae* DC. et Spreng. – styrakowcowate.

- Monogr. nr 01/2008:1814 (tom 1), nazwa surowca: *Benzoë sumatranus* [popr.: *Benzoë sumatrana*] – żywica benzoesowa sumatrzeńska, ang. *Sumatra benzoin*; *benjoin du Sumatra*.
- Monogr. nr 01/2008:1813 (tom 1), nazwa surowca: *Benzois sumatri tinctura* [popr.: *Benzoës sumatrane tinctura*] – nalewka z żywicy benzoesowej sumatrzeńskiej, ang. *Sumatra benzoin tincture*; fr. *teinture de benjoin de Sumatra*.

Styrax tonkinensis (Pierre) Craib ex Hartwich, rodzina *Styracaceae* DC. et Spreng. – styrakowcowate.

- Monogr. nr 01/2008:2158 (tom 1), nazwa surowca: *Benzoë tonkinensis* [popr.: *Benzoë tonkinensis*] – żywica benzosowa, ang. *Siam benzoin*; fr. *benjoin du Laos*.

- Monogr. nr 01/2008:2157 (tom 1), nazwa surowca: *Benzois tonkinensis tinctura* [popr.: *Benzoës tonkinensis tinctura*] – nalewka z żywicy benzoesowej, ang. *siam benzoin tincture*; fr. *teinture de benjoin du Laos*.

Syzygium aromaticum (L.) Merrill et L. M. Perry [= *Eugenia caryophyllus* (Spreng.) Bull. et Harr.] – goździkowiec wonny, rodzina *Myrtaceae* Juss. – mirtowate.

- Monogr. nr 01/2008:1091 (tom 1). Nazwa surowca: *Caryophylli floris aethroleum* – olejek eteryczny goździkowy; ang. *clove oil*; fr. *huile essentielle de clou de girofle*.
- Monogr. nr 01/2008:0376 (tom 1). Nazwa surowca: *Caryophylli flos* – kwiat goździkowca; ang. *clove*; fr. *clou de girofle*.

Tanacetum parthenium (L.) Schultz Bip. – wrotycz marunowy, rodzina *Asteraceae* Brecht. et J. Presl – astrowate.

- Monogr. nr 01/2008:1516 zmieniona (6.0) (tom 3), nazwa surowca: *Tanacetii parthenii herba* – ziele maruny, ang. *feverfew*; fr. *grande camomille*.

Thymus serpyllum L. sensu lato – macierzanka piaskowa, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate.

- Monogr. nr 01/2008:1891 zmieniona (6.0) (tom 3), nazwa surowca: *Serpylli herba* – ziele amcierzanki, ang. *wild thyme*; fr. *serpolet*.

Thymus vulgaris L. – macierzanka tymianek i *Th. zygis* L., rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate. Rośliny dostarczają równorzędnych surowców.

- Monogr. nr 04/2009:0865 (Suplement 2009) zastępuje monografię 01/2008:0865 (z tomu 3). Nazwa surowca: *Thymi herba* – ziele tymianku, ang. *thyme*; fr. *thym*.
- Monogr. nr 01/2008:1374 (tom 3). Surowiec: *Thymi aetheroleum* – olejek eteryczny tymiankowy, ang. *thyme oil*; fr. *huile essentielle de thym*.

Thymus zygis L. – opisany wraz z → *Thymus vulgaris* L.

Tilia cordata Mill. – lipa drobnolistna, *T. platyphyllos* Scop. – lipa szerokolistna i *T. xeuropaea* L. [= *T. xvulgaris* Heyne; mieszaniec dwóch poprzednich gatunków]; rodzina *Tiliaceae* Juss. – lipowate. Dostarczają równorzędnych surowców.

- Monogr. nr 01/2008:0957 zmieniona (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Tiliae flos* – kwiat lipy; ang. *lime flower*; fr. *fleur de tillul*.

Tilia xeuropaea L. – opisana wraz z → *Tilia cordata* Mill.

Tilia platyphyllos Scop. – opisana wraz z → *Tilia cordata* Mill.

Trigonella foenum-graecum L. – kozieradka pospolita, rodzina *Fabaceae* Lindl. – bobowate.

- Monogr. nr 01/2008:1323 zmieniona (6.6) (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:1323 zmienioną (6.0) (z tomu 3), nazwa surowca: *Trigonellae foenugraeci semen* – nasienie kozieradki, ang. *fenugreek*; fr. *fenugrec*.

Triticum aestivum L. – pszenica zwyczajna, rodzina *Poaceae* (R. Br.) Barnhart – trawy.

- Monogr. nr 01/2009:0359 (Suplement 2009) zastępuje monografię 01/2008:0359 zmienioną (6.0) (z tomu 3). Nazwa surowca: *Tritici amyllum* – skrobia pszeniczna; ang. *wheat starch*; fr. *amidion de blé*.
- Monogr. nr 01/2010:1379 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:1379 (z tomu 3). Nazwa surowca: *Tritici aestivi oleum raffinatum* [popr. *Tritici aestivi germinum oleum...*] – olej z kiełków pszenicy oczyszczony; ang. *wheat-germ oil, refined*; fr. *huile raffinée de germes de blé*.
- Monogr. nr 01/2010:1480 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:1480 (z tomu 3). Nazwa surowca: *Tritici aestivi oleum virginale* [popr. *Tritici aestivi germinum oleum...*] – olej z kiełków pszenicy pierwszego tłoczenia; ang. *wheat-germ virgin oil*; fr. *huile vierge de germes de blé*.

Urtica dioica L. – pokrzywa zwyczajna i *U. urens* L. – pokrzywa żegawka, rodzina *Urticaceae* Juss. – pokrzywowate. Patrz także rozdział D w części III tej pracy.

- Monogr. nr 01/2008:1897 zmieniona (6.0) (tom 3), nazwa surowca: *Urticae folium* – liść pokrzywy, ang. *nettle leaf*; fr. *feuille d'ortie*. Gatunki dostarczają równorzędne surowca.

Urtica urens L. – opisana wraz z → *Urtica dioica* L.

Vaccinium myrtilus L. – borówka czarna, rodzina *Ericaceae* Juss. – wrzosowate

- Monogr. nr 01/2008:1588 zmieniona (6.0) (tom 2). Nazwa surowca: *Myrtilli fructus siccus* – owoc borówki czernicy, suchy; ang. *bilberry fruit, dried*; fr. *fruit sec de myrtille*.
- Monogr. nr 01/2008:1602 zmieniona (6.1) (tom 2). Nazwa surowca: *Myrtilli fructus recens* – owoc borówki czernicy, świeży; ang. *bilberry fruit, fresh*; fr. *fruit frais de myrtille*.

- Monogr. nr 07/2008:2394 zmieniona (6.4) (Suplement 2010), zastępuje monografię nr 07/2008:2394 (z tomu 2). Nazwa preparatu: *Myrtilli fructus recentis extractum siccum raffinatum et normatum* – wyciąg suchy oczyszczony i standaryzowany ze świeżych owoców borówki czernicy; ang. *fresh bilberry fruit dry extract, refined and standardised*; fr. *extract sec purifié et titré de fruit frais de myrtille*.

Valeriana officinalis L. s. l. – kozłek lekarski, rodzina *Valerianaceae* Batsch – kozłkowate.

- Monogr. nr 07/2010:0453 (Suplement 2010) zastępuje monografię 01/2008:0453 zmienioną (6.0) (z tomu 3). Nazwa surowca: *Valeriane radix* – korzeń kozłka; ang. *valerian root*; fr. *racine de valériane*.
- Monogr. nr 07/2010:2526 (Suplement 2010). Nazwa preparatu: *Valeriane radix minutata* – korzeń kozłka rozdrobniony; ang. *Valerian root cut*; fr. *Valériane (racine de) divisée*.
- Monogr. nr 07/2010:1988 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:1899 (z tomu 3). Nazwa preparatu: *Valeriane tinctura* – nalewka z korzenia kozłka; ang. *valerian tincture*; fr. *teinture de valériane*.
- Monogr. nr 01/2008:1898 (tom 3). Nazwa preparatu: *Valeriane extractum hydroalcoholicum siccum* – wyciąg wodno-alkoholowy z korzenia kozłka, suchy; ang. *valerian dry hydroalcoholic extract*; fr. *extrait hydroalcoholic sec de valériane*.
- Monogr. nr 04/2010:2400 (Suplement 2010). Nazwa preparatu: *Valeriane extractum aquosum siccum* – wyciąg wodny z korzenia kozłka, suchy; ang. *valerian dry aqueous extract*; fr. *extrait aqueux de valériane*.

Verbascum densiflorum Bertol. – opisana wraz z → *Verbascum thapsus* L.

Verbascum thapsiforme Schrard – synonim nazwy → *Verbascum densiflorum* Bertol.

Verbascum thapsus L. – dziewanna drobnokwiatowa, *V. densiflorum* Bertol. [= *V. thapsiforme* Schrard] – dziewanna wielkokwiatowa i *V. phlomoides* L. – dziewanna kutnerowata, rodzina *Scrophulariaceae* Juss. – trędownikowate.

- Monogr. nr 04/2010:1853 (Suplement 2010) zastępuje monografię nr 01/2008:1853 zmienioną (6.0) (tom 3). Nazwa surowca: *Verbasci flos* – kwiat dziewanny; ang. *mullein flower*; fr. *fleur de bo-*

uillon blanc. Wymienione gatunki dostarczają równorzędnego surowca.

Verbena officinalis L. – werbena lekarska, rodzina *Verbenaceae* J. St.-Hil. – werbenowate.

- Monogr. nr **01/2008:1854** zmieniona (6.0) (tom 3), nazwa surowca: *Verbenae herba* – ziele witułki, ang. *verbena herb*; fr. *verveine officinale*.

Viola arvensis Murr. – fiołek polny i ***V. tricolor*** L. s. str. – fiołek trójbarwny, rodzina *Violaceae* Batsch – fiołkowate.

- Monogr. nr **01/2008:1855** zmieniona (6.0) (tom 3). Surowiec: *Violae herba cum flore* – ziele fiołka trójbarwnego [kwitnące], ang. *wild pansy (flowering aerial parts)*; fr. *parties aériennes fleuries de pensée sauvage*. Gatunki te dostarczają równorzędnego surowca.

Viola tricolor L. s. str. – opisany wraz z → ***Viola arvensis*** Murr.

Vitex agnus-castus L. – niepokalanek zwyczajny, rodzina *Lamiaceae* Martinov – jasnotowate.

- Monogr. nr **01/2008:2147** zmieniona (6.2) (tom 1), nazwa surowca: *Agni casti fructus* – owoc niepokalanek zwyczajnego, ang. *agnus castus fruit*; fr. *fruit de gattelier*.

Zea mays L. – kukurydza zwyczajna, rodzina *Poaceae* (R. Br.) Barnhart – trawy.

- Monogr. nr **01/2008:1507** (tom 2), nazwa surowca: *dextrinum* – dekstryna, ang. *dextrin*; fr. *dextrine*. Równorzędnego surowca dostarczają: → ***Manihot esculenta*** Crantz i → ***Solanum tuberosum*** L.

- Monogr. nr **01/2009: 0344** (Suplement 2009), zastępuje monografię 01/2008:0344 (z tomu 2). Nazwa surowca: *Maydis amyllum* – skrobia kukurydziana, ang. *maize starch*; fr. *amidon de maïs*.

- Monogr. nr **01/2010:1267** (Suplement 2010), zastępuje monografię 01/2008:1267 (z tomu 1). Nazwa surowca: *amylum pregelificatum* – skrobia żelowana, ang. *pregelatinised starch*; fr. *amidon pré-gélatinisé*. Równorzędnego surowca dostarczają: → ***Manihot esculenta*** Crantz i → ***Solanum tuberosum*** L.

- Monogr. nr 01/2010:1342 zmieniona (6.8) (Suplement 2010) zastępuje monografię nr **01/2008:1342** zmienioną (6.2) (z tomu 2). Nazwa surowca: *Maydis oleum raffinatum* – olej kukurydziany oczyszczony, ang. *maize oil*; fr. *huile raffinée de maïs*.

Zingiber officinale Roscoe – imbir lekarski, rodzina *Zingiberaceae* Martinov – imbirowate.

- Monogr. nr **01/2008:1522** (tom 3), nazwa surowca: *Zingiberis rhizoma* – kłącze imbiru, ang. *ginger*; fr. *gingembre*.

PIŚMIENNICTWO

1. Govaerts, R., Dransfield, J., Zona, S. F., Hodel, D. R., Henderson, A. 2010: World Checklist of Selected Plant Families. The Board of Trustees of the Royal Botanic Gardens, Kew. www.kew.org/wcsp. Dostęp: 2010.

2. Jarvis C. 2010: The Linnaean Plant Name Typification Project. www.nhm.ac.uk/research-curation/research/projects/linnaean-typification/index.html, dostep: 2010.

3. Lewis W. The new dispensatory. Ed. 4th. J. Potts, Dublin 1778.

4. USDA, ARS, National Genetic Resources Program. Germplasm Resources Information Network (GRIN). Online Database. National Germplasm Resources Laboratory, Beltsville, Maryland. http://www.ars-grin.gov/cgi-bin/npgs/html/tax_search.pl. Dostęp 2011.